

Start van de Nationale Viering Bevrijding
Blokhuispoort te Leeuwarden, 5 mei 2018

Geachte minister-president, excellenties, mevrouw Jensen, dames en heren,

Vandaag is het 5 mei. Vandaag vieren wij met elkaar dat we in een open, vrije, democratische rechtsstaat leven. Dat doen we in het besef dat dit geen vanzelfsprekendheid is, maar iets wat je moet koesteren. Een groot voorrecht, waar je zelf ook een bijdrage aan moet leveren.

Steeds meer Nederlanders voelen dat ook, wat blijkt uit het Vrijheidsonderzoek dat het Nationaal Comité ieder jaar laat uitvoeren. Waar vorig jaar nog 73 procent van onze landgenoten aangaf vrijheid niet vanzelfsprekend te vinden, is dat dat inmiddels gestegen naar meer dan 80 procent. Een stijging van zo'n 10 procent in één jaar.

Dat zegt iets over de gevoelstemperatuur in onze samenleving. Die temperatuur is uiteraard afhankelijk van de wereld om ons heen. Door geopolitieke verschuivingen, een onevenwichtige groei van de wereldbevolking en de digitale informatierevolutie is het dreigingsbeeld complexer, diverser en onzekerder geworden, zoals kernachtig verwoord in de nieuwe Defensienota van minister Bijleveldt. En onze samenleving voelt dat.

Sommigen trekken zich in een reactie daarop terug in de eigen bubbel. In een eigen hoekje op het internet. In het eigen gelijk, zoals zo mooi verwoord door Kim Putters, gisteren in zijn toespraak op de Dam. Dat is niet het antwoord dat deze tijd nodig heeft. In tegendeel. Stel juist vragen aan elkaar en ga met elkaar in gesprek. Dat is wat de directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau adviseert.

En ik zou u allen hier aanwezig willen aanmoedigen om dat ook te doen. Velen van u zijn in de positie om hierin echt het verschil te maken. Om mensen met verschillende achtergronden en ideeën met elkaar in contact te brengen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden hier op deze plek 51 leden van het verzet gevangengehouden. Zij werden op 8 december 1944, zonder één schot te lossen, bevrijd door de Friese Knokploegen van het verzet. Graag wil ik de commissaris Arno Brok en al zijn medewerkers op het provinciehuis hartelijk danken voor de hartelijke ontvangst op deze bijzondere locatie en voor de voortreffelijke samenwerking.

Deze locatie is bijzonder en sluit heel goed aan op het thema van dit jaar: Verzet. 2018 is door het Platform WO2 – waarin het Nationaal Comité samenwerkt met het NIOD, de oorlogs- en verzetsmusea en herinneringscentra, de Oorlogsgravenstichting en de Liberation Route, uitgeroepen tot Jaar van Verzet.

Het hele jaar door zijn er overal in het land tentoonstellingen en activiteiten over het verzet. Ook gisteren bij al die honderden herdenkingen op 4 mei en vandaag op alle veertien Bevrijdingsfestivals wordt extra aandacht besteed aan het verzet tijdens de Tweede

wereldoorlog. Maar ook aan Verzet als bron van inspiratie om vandaag en morgen alert te blijven voor oorlog, onrecht en onrechtvaardigheid. En ik hoop dat we daarmee mijn grote wens - dat de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog voor verbinding zorgt tussen oude en nieuwe Nederlanders – dichterbij kunnen brengen.

Juist vluchtelingen zullen begrip hebben voor het verdriet dat de nabestaanden van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog nog steeds met zich meedragen.

En ze zullen respect hebben voor de mensen die hun leven verloren hebben omdat zij in opstand kwamen, in verzet kwamen tegen de bezetters, de onderdrukkers. Zij beseffen wat onvrijheid is. Laten we hen en hun ervaringen betrekken bij het herdenken van de verschrikkingen van de oorlog en het vieren van de vrijheid.

Dat geldt ook voor onze militairen die zich dag in dag uit, overal ter wereld, inzetten voor vrede en veiligheid. Zij weten wat de mensen ter plaatse beleven, zij weten wat het is om een oorlog te voeren en mee te maken. Laten wij met elkaar, oude en nieuwe Nederlanders, stedelingen en dorpingen, militairen en burgers al die ervaringen uitwisselen, elkaar troosten en er samen lering uit trekken en samen het feest van de vrijheid vieren.

Daarom zou het geweldig zijn als het kabinet initiatief neemt om van 5 mei nu eindelijk eens een echte vrije dag te maken, gewijd aan de dialoog, aan de schoonheid van het compromis. Dat we op 5 mei verhalen delen over vrijheid. Dat we erbij stilstaan dat die vrijheid kwetsbaar is en niet vanzelfspreekt. Dat we stilstaan bij de waarde van

een goed functionerende democratische rechtsstaat. Zoals we op déze vrije zaterdag zullen doen.

Dank u wel.